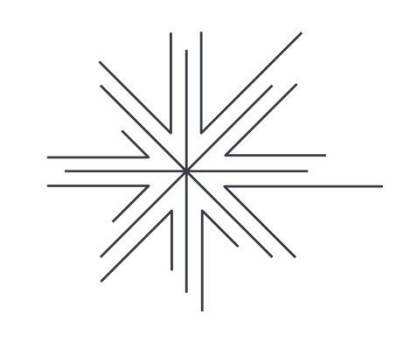

25 oktober 2026
(30e Zondag door het jaar)

Didier Croonenberghs o.p.

Je weet waarschijnlijk wel waar het ‘zwaartepunt’ van een mens zit? Dat ligt min of meer ter hoogte van je navel. De professionele sporters hier aanwezig hebben vast een *hoger* zwaartepunt, en vrouwen iets *lager*, maar dat maakt niet uit: het zit niet ver van dat deel van je lichaam dat zo makkelijk te vinden is —of voor sommigen zo leuk om naar te staren— de navel!

In het evangelie dat we net hebben gehoord, komen de farizeeën zoals gewoonlijk met een strikvraag… Waar ligt het zwaartepunt, het steunpunt, de navel van de Thora, het belangrijkste gebod? Volgens een joodse traditie bestond de wet uit 613 geboden. Door deze vraag te stellen, dwongen de farizeeën Jezus dus om het middelpunt te kiezen? Een gemene en heel slecht gestelde vraag —je snapt het wel— alsof ze tegen hem zeiden: ‘*Rabbi, moet je je vader of je moeder meer liefhebben?*’.

Het antwoord van Jezus op de valstrik van de Farizeeën is subtiel en heel eenvoudig. Hij vervangt *de liefde voor de regel* door *de regel van de liefde*. Keer terug naar de essentie, zegt Jezus ons. Het is de liefde die zin geeft aan ons bestaan. Alles wordt gezegd in dit eenvoudige gebod van liefde en toch valt er nog alles te doen. Jezus brengt absoluut niets

nieuws, maar werpt een heel nieuw licht op de wet. Deze gouden regel van de liefde vind je terug in alle grote filosofische en religieuze systemen van de wereld. Niets nieuws en niets typisch christelijks. Maar de manier waarop Jezus het presenteert, is buitengewoon vernieuwend. De originaliteit van zijn antwoord zit hem in het samenbrengen van twee geboden. Op een vraag die maar één antwoord lijkt te vragen, onderscheidt Jezus drie vormen van dezelfde liefde: liefde voor jezelf, liefde voor je naaste en liefde voor God.

Bij liefde gaat het er niet om de ander op een geïdealiseerde manier te vergoddelijken. Het gaat er ook niet om God in je naaste te zien, alsof je blik zijn individualiteit ontkent. En al helemaal niet om op een narcistische manier van jezelf te houden. Door deze drie vormen van liefde samen te brengen, verplaatst Jezus het zwaartepunt. Dat ligt niet in de navel van louter zelfliefde, of in een onbaatzuchtige liefde voor God. Het ligt in de naaste, dat raakpunt tussen God en ons.

"Als iemand zegt: *'Ik houd van God', maar zijn broeder niet liefheeft, is hij een leugenaar"*, zegt Johannes. Ja, de naaste wordt dus die ontmoetingsplaats waar God ons komt bezoeken. Liefhebben betekent uiteindelijk je kleine, narcistische "ik" achter je laten om je evenwichtspunt te vinden in de relatie, je zwaartepunt in het hart van de geliefde, geschapen naar het beeld van God. Om deze verschuiving te kunnen beleven, moet je allereerst in staat zijn om van jezelf te houden, dat wil zeggen: positief naar jezelf te kijken. Vertrouwen ontdekken in je eigen kunnen, accepteren dat anderen je vertrouwen! Van jezelf houden betekent je leeftijd accepteren, je lichaam omarmen, je beperkingen erkennen, zodat je op je beurt vrijuit kunt liefhebben. Dit heeft niets te maken met een aanmatigende houding, maar eerder met het noodzakelijke zelfvertrouwen —hoe moeilijk ook— om de weg naar de liefde voor de ander in te slaan.

Van jezelf houden dus, maar dan wel om daarna de ander te kunnen liefhebben. Van je naaste houden, betekent voor hem zorgen zonder hem te bemoederen. Het betekent ervoor zorgen dat zijn eenzaamheid geen isolement wordt. Het betekent hem de ruimte geven om te ademen, om te hopen; het betekent hem met een welwillende blik

bekijken. Soms zelfs, in een vriendschap of in een relatie, betekent het je zwaartepunt in het hart van de ander leggen, je evenwicht in de ander vinden. Het gaat er niet om jezelf helemaal op te geven voor de ander. En dat is weer een moeilijke vorm van liefde. Hoeveel mensen hebben niet van anderen – hun partner, hun kind – willen houden – of dachten dat ze dat moesten doen – ten koste van wie ze zelf waren?

Maar op dit punt is het christelijke lef om te zeggen dat het gebod van de liefde geen kwestie is van inhoud, regel, voorwerp of hoeveelheid. Er is alleen nog maar een '*hoe*', een manier om in relatie te staan: gewoon liefhebben… met heel ons hart, onze ziel en onze Geest. Laten we ons zwaartepunt, ons eigen evenwicht verplaatsen naar het hart van onze naaste, dat wil zeggen van degenen met wie we dichtbij willen zijn. Het gaat er niet meer om zelfliefde tegenover de liefde voor de ander of voor God te plaatsen. Maar om te ontdekken dat zelfvertrouwen – hoe klein ook – wanneer het moed krijgt en opbloeit in liefde voor de ander, werkelijk een door God geïnspireerde liefde wordt. Amen.